

РЕШЕНИЕ

№ 837

гр. София, 10.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 47 състав, в публично заседание на 10.01.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Катя Аспарухова

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **323** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.201 от АПК вр. с чл.1 от ЗОДОВ и чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба с вх.№ 803 от 10.01.2020г., конкретизирана със следващи молби от Х. Л. В. ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“, от [населено място] срещу ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ /ГДИН/ при Министерство на правосъдието /МП/ за осъждането на последната да му заплати имуществени и неимуществени вреди по претенциите, със следния статус:

РЕДОВНА искова претенция за:

1.316 000лв., представляващи неимуществени вреди от неказана медицинска помощ от д-р Д., служител на болницата в СЦ, при завръщане от конвоиране по дело и претърпяно ПТП на 09.10.2018г. – /докладвана с определение № 8765 от 25.11.2020г., заявена с първоначалната искова молба от 10.01.2020г, направено уточнение за обстоятелствата впоследствие/. Твърди се, че не му била оказана навреме медицинска помощ, тъй като не е прегледан от д-р Д. след претърпяно ПТП веднага, при конвоиране по дело на 09.10.2018г., което е увеличило бъбречните му болки.

РЕДОВНА искова претенция за:

2.16 000лв., представляващи неимуществени вреди за периода от 13.06.2018г. до 14.09.2020г. за храната при лошите условия при конвоиране /заявена претенция с първоначалната молба от 10.01.2020г., уточнение с молба от 18.09.2020г. за периода.

Твърди се, че храната била предоставяна при лоши битови условия, в помещение в мазето, не била топла.

НЕРЕДОВНА /оставена без движение и неуточнена/.

3.1500лв. представляващи имуществени вреди от храната при конвоирането за същия период от 13.06.2018г. до 14.09.2020г.–нововъведена претенция с молба-уточнение от 18.09.2020г..

С определение №8765/20г./25.11.20г. на л.61 е оставена без движение да посочи в какво се изразява тази претенция-напр.разходи за лекарства, за прегледи вкл. му е указано, че ако искът е срещу ГДО –изрично да го заяви, а не както е срещу ГДИН.

С определение №2044/23.03.21г. л.67 е прекратено производството по делото, поради неизпълнени указания, което определение е отменено с определение №4608/23.06.21г. по адм. №5058/21г. по съображения, че с молба от 17.12.2020г. адв.К. е уточнила претенция /“видно от молбата адв.К. е уточнила обстоятелствената част на иска. Дали направените уточнения изпълняват в пълна степен дадените от съда указания-е въпрос на преценка на съдия-докладчика...в случая съдът е прекратил неправилно производството, поради неизпълнени указания“/, която молба не е била докладвана на съдия-докладчика -изрично визирано от тройния състав.

СЛЕДОВАТЕЛНО, макар да е прието, че са изпълнени указанията АССГ-троен състав в мотивите отново се възлага на първоинстанционния да направи преценка дали са изпълнени в цялост изискванията.

СЪДЪТ следва да се констатира, че в никаква степен не са изпълнени указанията, който извод се прави въз основа на следното: видно от молбата от адв.К. от 17.12.2020г. на л.5 по дело №4608/23.06.21г. има две групи уточнения:

Посочено е, че за вредите от конвоирането за периода от 13.06.2018г. до 22.11.2018г. вкл. имуществени ищецът не притежава документи, поради което моли да се назначи вещо лице, не са поставени задачи за това какви имуществени вреди трябва да установява.

На второ място е направено уточнение –без да е искано и да са давани указания и по първата искова претенция /заб. която е с друг предмет, изрично визиран в определение №8765/20г./25.11.20г. на л.61, че това е претенцията от 316 000лв. във връзка с ПТП на 09.10.2018г./, че докато е бил в ареста на [улица]за периода до 22.11.2018г. –е бил болен от сифилис, за което не е бил лекуван, както и другите му заболявания не са му били лекувани.

Следователно това „уточнение“ е нова нередовна искова молба, което е недопустимо. Уточнението може да касае вече предявен иск по параметрите, които са неясни. Първата искова претенция е докладвана в определението №8765/20г./25.11.20г. л.61 и в определението на л.64, че е редовна вкл. е подчертано, че всеки опит да се изпълнят указанията води до нова нередовност. /Следва да се има предвид информативно становището на ответника по тази т.нар. претенция на л.114, че арестите са към Националната следствена служба, част от съдебната система и ГДИН не е надлежен ответник/. Все пак, ако при касационното оспорване евентуално– се счете, че има и такава искова претенция –може да се върне за допълнително решение.

Ето защо и с оглед указанията на тройния състав на АССГ – именно първоинстанционния съд да прецени изпълнение на указанията –съдът вкл. като съобрази молбата на адв.К. от 17.12.2021г. / която по отношение на връчване на указанието „за без движение“ лично на ищеца на 01.12.2021г. –е и извън срока/ установи, че същата не изпълнява нито едно от ясните указания по иска за

имуществени вреди от 1500лв.. В определение №8765/20г./25.11.20г. на л.61 е даден пример как да се отстранят нередовностите- ищецът да посочи разходи за лекарства-количество, стойност, кога са купувани/, разходи за лечение /къде, кога/. В молбата се твърди, че СЕ ще изясни тези факти. Следва да се има предвид, че не са посочени никакви факти, за да може съдебна експертиза са ги изяснява. Няма никакви обстоятелства и възложени задачи. Това определение за без движение, както е констатирано в определението на л.67 /прекратителното/ е връчено на ищеца на 01.12.2020г., поради което тази искова претенция е неуточнена, вкл. и по мнение на състава неуточняема /доколкото лицето няма как да е купувало, докато е в затвора и следствия арест лекарства, или да е проведено платено лечение, във връзка с т.нар. имуществени вреди/. Тази искова претенция – не е необходимо за пореден път да се оставя без движение, била е нередовна и посочената констатация, макар и късно от състава няма процесуално пречка да се направи при обявяване на делото за решаване, точно обратното преди да постанови решение по същество- съставът е длъжен още веднъж да провери редовността на претенцията. Предвид така направените изводи – по тази претенция съдът не може да се произнесе по същество и следва да се ПРЕКРАТИ производството по делото, като съответно я остави без разглеждане.

РЕДОВНА искова претенция по

4. 15 000лв. представляващи неимуществени вреди следствие от лошите битови условия в спално помещение №14 в затвора [населено място]-недостатъчна площ, без отопление /под 4градуса/, без вентилация, без дезинфекция, без почистване, непредоставяне на ортопедичен дюшек, без да има 4 кв.м. на затворник /не се оспорва посочения размер на спалното помещение 23 кв.м./ за периода от 21.11.2018г. до 10.01.2020г.- нова претенция, заявена с молба от 22.10.2020г.-л.50.

С -молба от 01.04.2021г. на л.75 във връзка с определението за насрочване определение №2044 от 23.03.2021г. на л.67, е посочено, че „тази нова претенция, въведена с молба от 20.03.2020г. е за 15 000лв. срещу ГДИН. В същата е въведен такъв иск с твърдението по становището на ответника, /че местата за лишаване от свобода предлагат добри условия/, че конкретно в помещение №14 условията са нечовешки. С молба от 22.10.20г. на л.50 е посочен и размера, с молба от 15.04.2021г. на л.85 са направени още допълнения касателно помещение №14.

Следва обаче да се има предвид, че с тази молба от 15.04.2021г. л.85 са предявени 2 нови претенции, както следва:

5.40 000лв. неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храната в СЦЗ- за периода от 22.11.2018г. до 10.01.2020г.. Твърди се, че е недостатъчно питателна, не е съобразена със здравословното му състояние и това, че страда от диабет.

6.50 000лв. неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храна в НСлС за периода от 13.06.2018г. до 22.11.2018г. по същите по-горе причини.

В съдебно заседание исковите се поддържат от лично от ищеца и от адв. К., която представя писмена защита от 12.01.2023г. В последната се акцентира следните искова: за помещението като се сочи, че от свидетелските показания се установява, че помещението е било с повече лица- по 10,12, с хлебарки, плъхове. На второ място –се правят твърдения, че не е подсигурен необходимия хранителен режим.

Ответната страна, чрез юрисконсулт Д., поддържа отговорите на исковите, оспорва основателността на исковите и моли те да бъдат отхвърлени. Първоначално е депозиран писмен отговор на л.39 /когато исковите претенции са били само във

връзка с храната при конвоирането и неокананата помощ след ПТП при конвоирането/, като в тази връзка е възразено, че ГДИН е ненадлежен ответник, доколкото при исовете във връзка с конвоирането –се твърди, че ответник е ГДО-чл.39, ал.1 от ППЗИНС. СЪДЪТ констатира, че относно ответника с определение №3820 от 27.05.20г. на л.22- съставът изрично е дал указания на ищеца да съобрази ответника, според увреждащите действия респ.бездействия на дл. лица. Предявяването на иса само срещу ГДИН – е по волята на ищеца и е свързано с основателността на претенцията, което ще се преценява по същество.

Също във връзка с допустимостта с молбата от 30.07.2021г. /л.124 и сл./, процесуалният представител на ответника по делото твърди, че е налице съвпадение на фактическите твърдения и обстоятелства с адм. дело № 3919/2019г. по описа на АССГ и с оглед изложеното моли делото да бъде прекратено. Тези възражения не приети вкл. и не са основателни, защото по посоченото дело на доклад на настоящия съдия-докладчик не е постановен съдебен акт по съществото и производството е висящо като насрочено за 21.03.23г. /Видно от исковата молба /без да се отчитат измененията/ е срещу ГДИН във връзка с привеждането му на 14.06.2018г. в следствия арест и неоканването на медицинска помощ вкл. още от началото. Следва да се има предвид, че са наведени впоследствие и твърдения за ПТП и връзката с кистата му в бърбека, за което е изслушана СМЕ на л.296, че не се установява причинна връзка/.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност на исовете и предлага да се отхвърлят.

Административен съд София-град като се запозна с доказателства по делото и с оглед правомощията си чл.168 вр. чл.146 от АПК, прие за установено следното:

От фактическа страна:

Ищецът Х. В. е постъпил в Затвора [населено място] на 22.11.2018г., като е разпределен на територията на 11-та група на 29.11.2018г. в спално помещение- килия № 14/, 11- та група. Същият е разпределен на територията на 7-ма група на 05.06.2020г.. От справка с дата 10.03.2020г., съставена от ИСДВР П. Ч. /л.44 и сл./, се установява, че територията на 11-та група се състои от 15 спални помещения с обща площ от 440 кв.м., включваща собствени санитарни възли от по 2 кв.м.. В края на коридора има баня за общо ползване с три душа и баня с един душ, както и 1 общ санитарен възел. Всяка килия е с различен капацитет и квадратура, но всички те са съобразени с изискването за минимум 4 кв. метра площ за 1 лишен от свобода. Спално помещение № 14, където е настанен Х. В., е с площ 23,85 кв.м.. Спалните помещения са оборудвани с легла, маса, столове, шкафове и мивка. Притокът на естествена светлина и проветряване не е ограничен, тъй като във всяка от килиите има по 2 прозореца. Отоплението е с Т. и парова централа, помещенията са електроснабдени. През зимния сезон се поддържа температура от най- малко 18 градуса. В санитарните възли е осигурена постоянно течаща топла и студена вода. Спалните помещения са в приемлив вид и отговарят на санитарно-хигиенните условия като се има предвид, че сградата на затвора е над 100 годишен експлоатационен срок. Към датата на справката се извършва цялостен ремонт на групата, основно са ремонтирани 75 % от спалните килии. Администрацията на Затвора С. осигурява съответните препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията. Всеки месец в групите се предоставят сапуни, прах, белина и други препарати. Има възможност за закупуване на допълнителни почистващи изделия от магазина на затвора. Спалните помещения се

почистват и хигиенизират от самите настанени в тях лица, а общите части – от лишени от свобода, назначени за тази цел.

Справки със сходно съдържание, но съставени от началник отдел СДВРП комисар Ю. Ш. /л.314 и сл./ и главен директор главен комисар В. М. /л.316 и сл./ - са представени към 24.04.2020г. и 14.06.2019г..

Посочено е, че съгласно сключен на 13.11.2018г. между ГДИН и „ДДД-1“ ООД договор № 11179 редовно се извършват дезинфекции и дератизации на всички групи, канцеларии, складови, сервизни помещения СБАЛЛС и кухненския блок. В справката е изрично отбелязано, че не всички лишени от свобода допускат в помещенията служителите, извършващи третирането.

В справка с № 16496 /л.89 и сл./, изготвена от д-р Д. – лекар- ординатор в МЦ към сектор „Арести“, във връзка с подадени заявки от Х.В. за провеждане на преглед в медицински център към сектор „Арести“ при Областна служба „Изпълнение на наказанията“- С. след инцидент по време на конвоиране с автомобил на Главна дирекция „Охрана“ -се сочи, че са предприемани своевременни действия по конвоиране на лицето в медицинския център на посочени съответни дати:

1. на дата 16.10.2018г. при оплакване за болки в главата и бъбреците, болки в кръста в дясно и врата, като на ищеца е назначен Пироксикан капсули, Витамин Ц, Но-шпа и Аспирин.

2.на дата 17.10.2018г. е свален /без оплаквания/ в медицинския център за уточняване на явяването му пред ТЕЛК.

3.на дата 23.10.2018г. е прегледан, измерено кръвно налягане 150/95, терапията за кръвното налягане е продължена, като е назначен Софамед за продължаване на лечението за диабет.

4.на 30.10.2018г. Х.В. е прегледан- АХ 170/100, назначен Антистенокардин, Престариум, Хлофазолин, Амлодипин, Софамед, К., Невробекс и Тобрекс.

5.на 31.10.2018г. е изготвено уведомително писмо за явяването му пред ТЕЛК.

6.на 05.11.2018г. В. е прегледан – АХ150/100, терапията за кръвното налягане. Поради болки в бъбреците е изготвено уведомително писмо за настаняване в СБАЛЛС към Затвора С. за лечение и уточняване на терапията.

7. на 09.11.2018г. Х.В. е прегледан – 150/100, назначен е Софамед, Амлодипин, Витамин Ц, Невробекс и Лепонекс.

8.на 20.11.2018г. В. е прегледан, АХ140/92, назначена терапия- Витамин Ц, Сиофор, Невробекс, Хлофазолин, Аспирин и Вазопрен.

9.на 22.11.2018г. е издадена бележка за конвоиране до затвора в р.С..

В справката се сочи, че не отговарят на истината твърденията на Х.В., че молбите му за преглед не били уважавани.

В докладна записка от Р. И. Д.- оператор въвеждане данни към Р. на Затвора С., Началникът на затвора е уведомен, че Х. В. е бил като чужда делегация от ГМД за лечение в СБАЛЛС в периода 11.09.2018г.-03.10.2018г., като на 03.10.2018г. е върнат в „Следствения арест“ на [улица].. В затвора [населено място], В. постъпва на 22.11.2018г. Дава се сведение в докладната записка, че на 09.10.2018г., Х. В. не е бил конвоиран от затвора [населено място] за съдебно заседание. Приложени са списък и сведение от 03.10.2018г.

С молба от 30.07.2021г. /л.124 и сл./, ответникът по делото е представил:

1.заповед № 1294/08.10.2018г., от която се установява осъществяване на конвой на 09.10.2018г. по утвърден маршрут за посещение на сгради на съдебна власт,

медицински лечебни заведения и връщане обратно с автомобил с [рег.номер на МПС] .

2.протокол за ПТП № 1715287от 09.10.2018г., съставен в 13:35 часа, от който се установява, че автомобилът, с който е извършван конвой в изпълнение на заповед № 1294/08.10.2018г. е бил участник в ПТП на кръстовището на [улица]с [улица]на 09.10.2018г.

3.списък на конвоираните лица на основание заповед №1294/08.10.2018., от който се установява, че под номер 23 в списъка е включен ищеца Х. Л. В. за трансфер от Сл.арест на бул.Г.М.Д. до САС за дело № 3887/2018г. от 10:00ч.

4.разписки за предадени и приети за конвоиране лица, изготвени при изпълнението на заповед № 1294/08.10.2018г., от които се установява, че лицето фигуриращо под № 23 в списъка за конвоиране /Х. В./ е прието в 08:30 часа на 09.10.2018г. от служител на ОЗ „Охрана“ към ГД „Охрана“.

В епикриза, изготвена от д-р. Г., Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода – вътрешно отделение, относно Х. В., постъпил на 10.09.2018г., се сочи, че лицето постъпва за втори път със съдебно определение от 07.09.2018г. с цел извършване на съдебно медицинска експертиза. Д-р Г. вписва в експертизата, че Х. В. е болен с артериална хипертония /АХ/ II- III степен, захарен диабет II тип ДПНП, кониуктивитис алергика. С перорална терапия и диетичен режим. В епикризата е обсъдено, че се касае за болен с описаните диагнози, който останал хемодинамично компенсирани с параклиника в норма. В следствие на извършената СМЕ се констатира, че В. се дехоспитализира в добро общо състояние, с предписание да остане на поддържащото лечение, при ограничаване на рисковите фактори и диспансерно наблюдение от лекар по местопребиваване.

В представената амбулаторна книга за регистриране на амбулаторните прегледи на задържаните лица на л.132 и сл. е вписано и се установява, че Х. В. е преглеждан на 08.11.2018г., 05.11.2018г., 31.10.2018г., 23.10.2018г., 17.10.2018г., 16.10.2018г., 09.10.2018г. с витални показатели кръвно налягане 130/85, и оплаквания за болки в бъбреците и други констатации, които не се разчитат, 04.09.2018г., 27.08.2018г., 20.08.2018г., 11.08.2018г., 18.07.2018г., 17.07.2018, 16.07.2018., 09.07.2018г.,07.07.2018г., 04.07.2018г., 30.06.2018 и 01.07.2018г., 29.06.2018г., 25.06.2018г., 22.06.2018г., 18.06.2018г., 15.06.2018г., 05.07.2018г.

По делото са представени с молба вх. № 37838/24.10.2022г. /л.308/ сигнали от Х. В. и уведомления с отговор по тях и с молба от 21.11.2022г. /л.332/ документи, съдържащи се в затворническото му досие.

От експертно решение № 2628 от 167/06.11.2018 /л.356/ ТЕЛК се установява, че Х. В. е с 30% трайно намалена работоспособност, поради диагноза от Неинсулинозависим захарен диабет, общо заболяване Захарен диабет тип II. Диабетна полиневропатия.

От експертно заключение № 1112 от 089/07.11.2018 /л.355/ на

ТЕЛК – се установява, че Х. В. е с 40% трайно намалена работоспособност, поради диагноза от Неинсулинозависим захарен диабет, общо заболяване Захарен диабет тип II. Диабетна полиневропатия.

Представени са и други медицински документи като аблулаторни листове АЛ, становища и др., част от които предвид периода са неотнормими.

По делото в СЪДЕБНОТО производство са изслушани заключенията на няколко експертизи, както следва:

От заключението на извършена ОСНОВНА съдебно-техническа експертиза от вещото лице Р. М. Г. /л.189/, след извършените оглед на място в Софийски централен затвор и в ареста на НСлС - „Г. М. Д.“ № 42 и извършените съответни измервания, се установява, че:

1. Относно **помещение № 14** в Софийски централен затвор XI група- отговаря на изискванията, касаещи необходима квадратура и технически изисквания за здравословен начин на живот. В помещението към момента на огледа 02.02.2022г. са настанени 5 лица и се осигурява отопление през зимата. Относно температурата на осигуреното отопление за минал период, дали е имало минусови температури и отговаря ли на изискванията за здравето, експертиза не може да се произнесе. По този начин, не може да се произнесе и за минал период дали е почиствано помещението и с какви препарати. Вещото лице сочи, че към момента на огледа на място установил, че помещението се почиства и поддържа в сравнително добър вид, като са осигурени и са налични дюшеци, чаршафи, одеяла и олекотени завивки. Има наличен отдушник за проветряване на помещението, а числеността на лицата в това помещение отговаря на нормативните изисквания, посочени в чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС.

2.Относно **помещения № 6, 7, 8 и 9 в ареста на НСлС - „Г. М. Д.“** № 42, ет.4 –доколкото СЪДЪТ прие, че не е сезиран с искова претенция с молбата от 22.10.20г. на л.50 и тази на л.85 /за периода, в който е бил в СЦЗ и отново за помещение №14/- се визират само лошите условия в помещението 14. Няма искане за вреди от лошите условия в Арестите на Г.М.Д., няма и период, въпреки, че по искане на ищеца е допусната такава задача – то тя е била неотнормима –поради, което не следва да се обсъждат въпреки, че като констатации са идентични с тези за помещение №14. Подчерта се, че твърдения за условията в ареста на

[улица]за периода до 22.11.2018г. е имало в уточняващата молба на адв.К. на 17.12.2020г., че –е бил болен от сифилис, за което не е бил лекуван, както и другите му заболявания не са му били лекувани, но това не е отделен иск –има изрично мотиви в началото при иска по т.4.

Във връзка с допълнително поставени въпроси към вещото лице от съдебно заседание на 08.02.2022г., е изготвено заключение по ДОПЪЛНИТЕЛНА съдебно–техническа експертиза /л.221/. Вещото лице Р. Г., сочи, че в корпуса на Софийски централен затвор, където се помещава XI група и съответно помещение № 14, е извършван ремонт на спалните помещения. Ремонтта се състои в подмяна на старата дограма с нова дограма с Р. профил, полагане на подови настилки и бояджийски работи. Пред прозорците от външната страна е монтирана решетка, като пред нея е монтирана предпазна плътна ламарина под наклон, с разстояние от фасадата в долния край 15 см и в горния край 110 см и след това завършва към фасадата с мрежа.

Уточнено е, че след месец 11.2018г. е извършван ремонт на въпросната килия /помещение № 14/ в СЦЗ, XI група, като той се състои в подмяна на дограмата на фасадата, като е монтирана нова, с Р. профил. Още са монтирани прозорци по широчината на помещението откъм фасадата на сградата с височина 1.15 м от които стъкло 0.95 м. Крилата са три - едно откъм обособения санитарен възел с отваряема част 90/20 см за отдушник и проветряване и две крила откъм спалното помещение с размер 160/115 см. Едно от тези крила с размер 65/115 см е отваряемо и служи за отдушник и за проветряване. По пода е положена настилка балатум. Стените до 2.40 м са боядисани с латекс, след това както и тавана боядисването е с блажна боя. В обособения санитарен възел пода и стените до 1.70 м са с теракотни плочи. Монтирани са тоалетна чиния и мивка с душ батерия с топла и студена вода.

Вещото лице визира, че в резултат на проверката си е установило, че за извършения ремонт са налични документи - сключен Договор №6865 от 07.12.2019г. между ГДИН и фирма „Строй груп 5” ЕООД [населено място] с предмет на договора – „Ремонт на спалните помещения на XI група на затвора С., състоящ се в смяна на дограма и полагане на подови настилки“.

В заключението се сочи, че няма данни преди този ремонт дали е имало достъп на свеж въздух до помещението, съответно

прозорецът дали се е отварял.

Относно получаването на ортопедичен дюшек, в заключението е изложено, че ищеца не е получавал такъв. **Според медицинската документация по лекарско предписание има право на такъв.** Не е получил ортопедичен дюшек поради това, че се води социално слаб и затвора търси форма за закупуването му. Затворът е със строго ограничен бюджет и няма предвидени такива средства за закупуване на медицински изделия. Подобни медицински изделия се закупуват от самите лишени от свобода индивидуално или се търси възможност чрез спонсорство за закупуването им.

Вещото лице отбелязва, че няма данни, от които да е видно в процесния период колко човека са били настанени в помещението /килия /помещение № 14/ в XI група в СЦЗ, в което е бил ищеца по делото. В помещението към момента и на двата извършени огледа са настанени 5 лица.

Във второ допълнително заключение /л.257/ вещото лице Р.Г., уточнява, че поради липсата на регистър на лицата, разпределени в отделните помещения не може да даде отговор на въпроса по колко човека са били разпределени лишените от свобода в отделните помещения, както и да се цитират имена.

В проведеното съдебно заседание по делото на 08.02.2022, вещото лице Р. Г., изяснява, че може изрази мнение за за това, което е установил към настоящия момент, няма как за минал период да отговори. Към момента няма ламарина, дограмата е ПВЦ, като има отваряемо крило в ъгъла, в който е тоалетната за отдушник, ламарина отвън не е видял.

Вещото лице сочи, че прозорецът е отваряем и е около 30 см. Навътре се отваря, а отвън има решетка. Там се намира сградата на НСЛС, дали засенчва 6-та килия не може кажа. Има свободен достъп до прозореца от към санитарния възел.

По делото е прието и заключението на СЪДЕБНО –МЕДИЦИНСКАТА експертиза, изготвено от доц. д-р Л. Р., която обобщава, че хранителният статус на ищеца Х. В. през целия процесен период варира в рамките на затлъстяване първа степен или II. от 30 кг/м² до 35 кг/м² /при 50 норма на II. от 18 до 24,5 кг/м²/, което на практика не предполага наличие на дефицити или други неблагоприятния, свързани с храненето /л.

За 2018г., 2019г. и първата седмица на 2020г. е направен извод, че за ищеца е спазвана дажбата от храна като количество и качество.

Същата е съобразена с Таблица № 1 за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода възрастен, утвърдена от Министъра на правосъдието на 08.03.2007г.. Посочено е, че храненето на Х.В. е съобразено с установеното здравословно състояние - диабет и хипертония, за които му е определена Диета № 9. Сочи се още, че неразрешените продукти са предоставяни на ищеца инцидентно и в малки количества, поради което не биха повлияли на храненето на ищеца и не биха довели до увреждане на здравето му, същевременно ежедневно е налице включване на Надбавка „диабет“ + кисело мляко - 200 грама на ден. Енергийният състав на храната през 2018г. средно на ден е 2846,7, ккал/ден, за 2019г. е 2698,9 ккал/ден, за 2020г. е 2775,8 ккал/ден при необходими 2622 калории по таблица 1 на МП.

В момента на проверката от СМЕ няма писмени данни за лицата, които са предоставяли храната на ищеца през 2018г. и 2019г., нито пък има данни дали те са имали съответните медицински изследвания, за да извършват тази дейност, както и няма данни в какви съдове се е сервирали храната през 2018г. и затова не може да се отговори дали са спазени необходимите санитарни изисквания към онзи момент. В.л. сочи, че към момента на проверката през юни 2022г. лицата, които предоставят храната на ищеца имат необходимите медицински изследвания, за да извършват тази дейност, а в момента храната се сервира в съдове, собственост на самите затворници и са спазени необходимите санитарни изисквания към този момент.

В съдебно заседание на 04.10.2022г., вещото лице казва, че: за диета № 9 киселото мляко не е противопоказно, то трябва да се дава. Има разписана таблица № 1 на министъра на правосъдието, където точно са упоменати грамажите. Посочило е, че проверката, която е извършила е основно по документи и на място в затвора, където ѝ е показана диета, по която се храни ищеца. Визирано е, че по тази диета личния лекар към затвора е назначил и тази добавка от 200 гр. кисело мляко на ден. В.л. подчертава, че ѝ е показано раздаването на храната в 7 група и вкл. на етажа, където се осъществява раздаването, като там няма столова, храненето се осъществява в килиите, които са оборудвани с маси и столове. Храненето се извършва в лични посуди на лишените от свобода

Съдът в с.з. на 04.10.22г. не е допуснал допълнително изследване

по искане на ищеца за посудата, в която се сервира храната в СЦЗ, доколкото ще се установяват факти към момента и това искане от адв.К.-л.298-е оттеглено.

На въпрос на съда- за условията в **конвойната**- в.л. л.298-отговаря е посетила конвойната на [улица] и са й показали килиите, в които пребивават затворниците вкл. къде се съхранява храната. Изложеното е във връзка с описаното в съдебното заключение на л269 гръб – видно, от което за лишените от свобода е предвидена **суха храна** –консерви, която идва от НСлС или от затвора. Има прибори за еднократна употреба. Храната се съхранява в шкаф с обособено помещение за всеки затворник.

Заключенията по назначените съдебни експертизи СЪДЪТ цени, като в кръга на компетенциите им, подробни и обективни. Заключенията на експертите не са оспорени и опровергани с други такива по искане на страните по делото, които не са заявили конкретни доводи против съдържащите се в тях данни при изслушването им.

С докладна записка от 14.10.2022г. /л.310/, Началникът на затвора С. е уведомен, че Х. В. е преразпределен на територията на 7- ма група на 05.06.2020г. и е настанен в спално помещение №7, поради което К. С. и Г. И. не са пребивавали в едно спално помещение с Х.В. на територията на 7-ма група.

В с.з. на 08.02.2023г. е разпитан д-р Б. З., който свидетелства, че е прегледал Х. В. и онзи ден в неделя по време на моето неделно дежурство като дежурен лекар в Медицинския център, не си спомня детайли, тъй като преглежда много пациенти.

В с.з. на 04.10.2022г. е разпитан П. В. Ч., инспектор социални дейности и възпитателна работа в затвора в [населено място], който съобщава, че ищецът е в спално помещение № 14. Разказва, в групата е направен основен ремонт през 2019г. на всички спални помещения, включително и в спалното помещение на Х. В.. Не знае дали е имало ламарина на прозореца, като няма спомен за спалното помещение с каква квадратура е било, тъй като те са с различна квадратура и с различен брой лишени от свобода. Свидетелят съобщава, че ако има някакъв проблем лишения от свобода идва при него и го споделя- съответно оказва помощ. Относно сапуна и хигиените препарати дава сведения, че се раздават един път в месеца, а дезинфекцията се извършва от специализирана фирма с която има договор. Разказва, че за всеки лишен от свобода се осигурява вишка, шкафче и спален дюшек.

Нямам спомен за изписан ортопедичен матрак, тъй като не той ги предоставя. Ч. придвижил молбата, както и цялостната кореспонденция, както и обратната кореспонденция към него. Разказва, че през нощта не е на работа, няма как да даде сведения дали лицето е посещавано нощно време, изтъква, че отговаря за около 50-60 човека от които получава оплаквания за битовите условия. Свидетелства, че личната хигиена е отговорност на лишените от свобода. Заявява, че в прокуратурата по дело на ищеца не е викан.

В с.з. на 10.01.2023г. по делото са разпитани и свидетелите Е. И. Г., К. С. и Г. В. И..

От свидетелските показания на свидетеля Г. И. се установява, че познава ищеца, тъй като са в една група и са настанени през една килия. Разказва, че условията са „унизителни и ужасни“, поради наличието на хлебарки и дървеници, а храната е ужасна. Заявява, че в събота получавали храна от консерви, в неделя получавали студена храна, по две яйца, сирене и маслини, понякога липсва от грамажа от месото, а през седмицата, когато се качва храна в тави и баки - тя не се завива. Свидетелят посочва, че Х.В. непрекъснато се ядосвал, не бил в настроение, защото много се дразнил от тези условия. Г.И. сочи още, че прозорците са малки, а светлината не е достатъчна, дюшеците са пълни с дървеници, по ъглите на вишките и по стените е пълно с дървеници, имало мишки и големи пльхове. Свидетелства, че през зимата се пуска парно за час и половина – два, конкретизира за групата, в която е и Х. И. посочва, че дават по 400 грама прах на месец на един лишен от свобода и два сапуна. Заявява, че ремонт не е правен, докато бил в групата. Соци, че не е присъствал на инцидента, но знае, че е имало ПТП от разкази на ищеца. Подчертава, че Хр.Върабанов е диабетик. Спомня си, че през 2020г., когато били в карцера не му достигал въздух. Разказва за случай, в който получили развалени кренвирши, като след информирание постовия и дежурния офицер-храната била заменена с друга.

Свидетелят К. С. заявява, че познава Х. В. повече от 20 години, като потвърждава казаното от свидетеля И. за лошите условия. Свидетелства, че Х. има заболявания, а проблемът е в това, че лекарят не му обръща внимание, не му дава лекарства, отделно - има и лично отношение към него, отнася се с пренебрежение към неговите искания. Разказва, че ищеца пише жалби и много се ядосва. Свидетелят посочва, че през 2010-2011г. бил в 7 група,

когато били в различни килии, но се познавали лично. Дава сведения, че диетите, които са определени от медицинските лица не се спазват, той също бил на диета, поради което следял диетите от доста години. На въпроси на юрк. Д., свидетелят отговаря, че през 2010г., 2011г. и 2012г. бил в тази група, а след този период се виждали и споделяли.

При разпита на свидетеля Е. Г. същият посочва, че познава Х., тъй като били заедно с него в затвора. Самият той излязъл от затвора през 2021г. за В.. Споделя, че там е „страшно“, а условията са „ужасни“, защото има плъхове, дървеници, бълхи, въшки, никакви хигиенни условия, а храната е лоша. Разказва, че в 11 група били в една килия, която е „пълна скръб“, нямало вентилация. Описва храната по същия начин и като недостатъчна. Сочи, че банята била отворена и който пожелаел можел да я ползва, но никога не е имало топла вода. Относно завивките споделя, че били „кой каквото си намери“, а през зимата се случвали дни, в които да липсва отопление.

Съдът като цяло кредитира показанията на свидетелите вкл. и тези на лишените от свобода за условията, макар да може да има известно субективно отношение.

При така установената фактическа обстановка СЪДЪТ намира от ПРАВНА СТРАНА следното:

Относно правната рамка: съгласно чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишените от свобода и задържаните под стража в резултат на нарушения на чл.3 от закона. Видно от чл.3,ал.1 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и нечовешко или унижително отношение. Съгласно ал.2 на посочената правна норма за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в по-неблагоприятни условия при изтърпяване на наказанието респ.задържането под стража като липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, беззащитност или малоценност.

Видно от ал.2 на чл.284 от ЗИНЗС – се взема предвид кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които е

поставено лицето, продължителността, както и други обстоятелства за правилно решаване на спора. Видно от ал.5 на посочената разпоредба– настъпването на неимуществените вреди **се предполага** до доказване на противното.

Следователно– лицето има за периода качеството „лишен от свобода“, което се установява от изложеното в становище на л.44 от ИСДВР, уведомления на л.314 л.316 от главният директор на главна дирекция-Х. В. е постъпил на 22.11.2018г. в затвора [населено място].

Ищецът претендира неимуществени вреди, като преценката за тях съобразно ал.2 на чл.284 от ЗИНЗС се прави кумулативно и общо, както и за периода, което разкрива, че колкото повече елементи въздействат върху ищеца и за по-дълъг период– толкова по-големи неимуществени вреди ще изпитва и респективно това ще повлияе върху размера на обезщетението.

Следва да се съобрази, че държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. С оглед на това, че имуществената отговорност по ЗИНЗС е обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността.

Фактическият състав на предявените искове с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС в разглеждания случай (с оглед фактическите твърдения на ищеца) включва в кумулативна даденост:

1. наличие на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС, изразяващи се в посочените условия, на чието въздействие е поставен ищеца, и респ. бездействия от страна на служителите на ответника да ги отстранят вкл. твърдяното бездействие по неокazanата медицинска помощ.

2. наличие на причинени на ищеца неимуществени вреди, състоящи се в неблагоприятни усещания и преживявания, следствие от действието на елементите по т.1

3. причинна връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилния вредоносен резултат;

Следва да се има предвид, че деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл. 154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на осъществено нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл.284, ал.1 ЗИНЗС.

От друга страна - доказването на настъпването на неимуществени

вреди, за които нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС е въвела оборима презумпция, не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно.

Тази оборима презумпция според настоящия съдебен състав се простира и върху третия елемент на фактическия състав на деликтната отговорност – причинна връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат и това е така, доколкото нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС изисква доказване единствено на нарушение на чл.3 ЗИНЗС, за да се приеме настъпването на неимуществени вреди от това нарушение – „в случаите по ал.1 настъпването на имуществените вреди се предполага до доказване на противното“. Противното да няма презюмираност и на причинна връзка с вредите, би оставила без приложение презюмпцията за вреди, тъй като ще липсва свързността им, обусловеността им от източника /условията, действията, бездействията и т.н./.

Следователно- по отношение на тези вреди – законодателят е въвел оборима презумпция, че се считат за настъпили, а оборването ѝ е от ответника при пълно доказване, тъй като същият установява положителни факти–осигурил ли е навременна медицинска помощ при завръщане от конвоиране по дело и претърпяно ПТП на 09.10.2018г.; осигурил ли е в спално помещение № 14 в затвора [населено място]- достатъчна площ, отопление, дезинфекция, почистване за процесния период, не каквито и да е условия, а такива, които не уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, беззащитност или малоценност; .също така и в ареста за периода по претенцията.; осигурил ли е храна- с какво качество и количество и какви са битовите условия при конвоирането по дела за периода от претенцията; осигурил ли е храна- и с какво качество и количество в СЦЗ за процесния период,

Конкретно СЪДЪТ прави следните изводи:

1.По претенцията за 316 000лв., представляващи неимуществени вреди от неказана медицинска помощ от д-р Д., служител на болницата в СЦ, при завръщане от конвоиране по дело и претърпяно ПТП на 09.10.2018г. –същата е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Не е спорно, че на 09.10.2018г. –л.124 и сл.приложените документи – е настъпило ПТП при конвой като сред конвоираните лица е бил и ищеца, съобразно заповед за конвой от 08.10.2020г. на

Директора на РД „Охрана“ на л.126.

Видно от извадка от медицинския журнал на л.138- на 09.10.2018г. ищецът е прегледан /т.е на следващия ден/, отразено е, че се оплаква в болки в бъбреците и има синини.

Във връзка с изложеното е и справка на л.89 /която е депозирана по дело №3919/2019г. на същия докладчик/ -л.89, че след инцидента при конвоирането с автомобил на ГДО лицето е прегледано в Медицински център към сектор „Арести“ при Областна служба „Изпълнение на наказанията“. Прегледът е извършен след устно оплакване на следващия ден.

В медицинската документация са отразени след ПТП посещенията в МЦ на ищеца – на **16.10.2018г.** с оплакване за болки в главата и бъбреците, болки в кръста в дясно и врата, като на ищеца е назначен Пироксикан капсули, Витамин Ц, Но-шпа и Аспирин. На 23.10.2018г. е прегледан, измерено кръвно налягане 150/95, терапията за кръвното налягане е продължена, като е назначен Софамед за продължаване на лечението за диабет. На 30.10.2018г. Х.В. е прегледан- АХ 170/100, назначен Антистенокардин, Престариум, Хлофазолин, Амлодипин, Софамед, К., Невробекс и Тобрекс. На **05.11.2018г.** В. е прегледан – АХ150/100, терапията за кръвното налягане, като поради болки в бъбреците е изготвено уведомително писмо за настаняване в СБАЛЛС към Затвора С. за лечение и уточняване на терапията. На 09.11.2018г. Х.В. е прегледан – 150/100, назначен е Софамед, Амлодипин, Витамин Ц, Невробекс и Лепонекс. На 20.11.2018г. В. е прегледан, АХ140/92, назначена терапия- Витамин Ц, Сиофор, Невробекс, Хлофазолин, Аспирин и Вазопрен.

Не е спорно, че преди ПТП ищецът се е лекувал в СБАЛЛС –л.131 с диагноза артериална хипертония и захарен диабет.

Не е спорно и от писмото на л.97 от 22.10.2020г. на ВКП, че ищецът е правил оплакване, че не е бил прегледан, поради което е препратен сигнала до МП.

Следва да се има предвид, че в СЦЗ ищецът постъпва на 22.11.2020г. и видно от писмо на л.102 /докладна записва от Р.Д.-служител в СЦЗ/ В. не е конвоиран от СЦЗ. Не е спорно, че по това време лицето е в ареста на бул.Г.М. Д..

Не е спорно, че медицинското обслужване на лишените от свобода се осъществява в МЦ и в специализирани болници по реда на Наредба №2/2010г., но лицето било в ареста.

Отвeтникът в становище на л.100- възразява, че дейността по

медицинско обслужване –не е административна и ГДИН не следва да отговаря. СЪДЪТ не приема изложеното, тъй като медицинското обслужване е сред елементите по чл.3, ал.2 от ЗИНЗС, от които може да се търсят вреди като условия в местата за лишаване от свобода.

Също след като ищецът твърди в иска си срещу ГДИН, а не срещу ГДО /както е посочено в определение на съда на л.61 да прецизира ответника съобразно действията бездействията/ , че има бездействие с незавеждането му своевременно на преглед, то за да е основателен иска трябва да се установи, че именно служители на ответника са бездействали административно. Следващият елемент, след установяване на първия е причинната връзка, а именно, че точно това бездействие е довело до увреждания в бъбреците.

В тази връзка е разпитан св.Б. З. –лекар ординатор във Вътрешно отделение на СБАЛПС /л.194/. Видно от показанията му, които съдът кредитира няма спомен да го е преглежда след ПТП точно, но го е прегледал „онзи ден“ в неделя/т.е във връзка с ПТП/, когато е бил дежурен и няма спомен да е регистрирал травма. Били са му зададени въпроси дали знае за диабета на ищеца и кистата му в бъбреците, но е казал, че е било отдавна, през 2018г. и не помни. На въпроса на адв.К.- дали е възможно кистата да се увеличи вследствие от ПТП- е посочил, че „възможно е в медицината няма, има констатации“. Дал е и показания за експертизата на л.131, доколкото издадена от отделението, където е лекар, но е казал, че не може да коментира, защото не е подписана от него. Не се потвърждават от показанията на свидетеля –твърденията в с.з. на 16.11.2021г. на л.177, че след като първо е прегледан от д-р З. /непосредствено след ПТП на 08.10.2018г./ и е отказано да бъде приет и е насочен към доктор Д. от следствието на бул.Г.М.Д..

Адв.К. в това съдебно заседание е поддържала искането /л.195/ за СМЕ от вещо лице по вътрешни болести. Видно от протокола на л.158 искането е във връзка с молба на адв.К. от 15.04.2021г. на л.85 и касае освен СТЕ и СМЕ, но относно хранителния режим. В молбата от 17.12.2020г./представена при оспорването на опр. на л.67/ - има искане за вещо лице във връзка с установяване обстоятелствата по конвоирането и претенцията за имуществени вреди като е указано от състава /лечение, лекарства/.

Не е искана и допускана СМЕ за причинната връзка между ПТП и бъбречното заболяване –така, както е предявена ИМ, но на съда е съдебно известен факта по адм.дело №3919/2019г. като съдия

докладчик – приета СМЕ на л.296, че не се установява причинна връзка между бъбречното заболяване вкл. кистата и ПТП.

По искане на адв.К. е издадено СУ /л.230/ същата да се снабди със СМЕ по н.дело №3887/2018г. на СГС, НО. Така не е представена, но същата искане е във връзка с отразеното в епикризата на л.131, че се извършва СМЕ. Дори и да се приложи –тя не може да бъде ценена като такова. Видно от протокола от с.з. по това дело на л.210 –същата е за периода преди ПТП, доколкото в с.з. на 07.09.2018г./отложено за 21.09.2018г./ е постановено да се направи преглед за изготвяне на посочената СМЕ и лицето да се върне в Следствения арест.

Съдът съобразява, че сигнал от ищеца за „неадекватни грижи“ от д-р А. –лекар при СЦЗ, СРП е отказала да образува ДП-постановление на л.349. Също постановление на л.352 във връзка със сигнал срещу доктор А. за отказ за преглед на 08.09.2020г..

Не е спорно, че страда от захарен диабет- приложеното на л.355 –ЕР на ТЕЛК.

Следователно – от анализа на цялата медицинска документация и от разпита на св. д-р З., както и представените справки, че в посочения момент В. е бил в Следствения арест на Г.М. Д. – не се установява, каквото и да е бездействие от ответника ГДИН. Няма и не може да има причинна връзка, тъй като бездействия на последния не са въздействали на ищеца. Той не е бил настанен в СЦЗ и не е бил конвоиран от там. Ирелевантно е дали има бездействия на ГДО. Дори и този субект да беше ответник- ако се анализират доказателствата, ще се установи, че няма противоправно административно бездействие- ищецът е заведен в болницата, прегледан е от д-р З., не е установена травма. На следващия ден е отразен преглед в ареста /видно от журнала/. Не е доказано да има причинна връзка и с посочените вреди –обостряне здравословното състояние на ищеца и по специално в бъбреците.

С оглед изложеното този иск е изцяло неоснователен и следва да се отхвърли.

2.По претенцията от 16 000лв. представляващи неимуществени вреди за периода от 13.06.2018г. до 14.09.2020г. за храната при лошите условия при конвоиране /заявена претенция с първоначалната молба от 10.01.2020г., уточнение с молба от 18.09.2020г. за периода.

В тази връзка се прави твърдение, че храната била предоставяна

при лоши битови условия, в помещение в мазето, не била топла. За тези обстоятелства има констатации на в.л. заключение–л.268-294. Посочено е, че се раздава суха храна в консерви с прибори за еднократна употреба, която храна се съхранява в шкаф в отделно отделение за всеки затворник. При разпита си вещото лице –не сочи, че тези помещения се намират в мазето. От друга страна – къде се намират понастоящем и дали има столове и маса –не може да се установи с вещо лице, което е направило оглед към момента.

Следователно ищецът не доказва конкретно противоправно бездействие на ответника във връзка с негово задължение да осигури различна от подсигурената храна. В помещенията, където стоят арестантите няма стол, няма нарочен служител, няма условия да има различна от получаваната храна. Пребиваването там е за конкретното дело т.е. моментно, друг е въпроса, че понякога съдебните заседания могат да се проточат или закъснеят, но това са обстоятелства, за които ответникът не може да отговаря. Ищецът по тази претенция не е доказал, че храната следва да бъде различна. Има такава и с оглед пребиваването на лицата –същата е в консерви, има придоби еднократни, има шкаф с отделни отделения.

Във връзка с горното следва да се има предвид, че чл.84, ал.2 от ЗИНС разписва, че лишените от свобода имат право на безплатна храна, достатъчна по химически и калориен състав, съгласно таблици, утвърдени от министъра на правосъдието съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите. В.л. е установило, че така е налице в СЦЗ, но за раздаваната при конвоя не е изследван калорийния състав, но такъв въпрос и не е имало вкл. и твърдения. Следва да се има предвид, че относно храната е и чл.4, ал.1 от НАРЕДБА за определяне на стандарти за годишна бюджетна издръжка за един лишен от свобода ПМС 321/2009 –съгласно който стандартът за годишната бюджетна издръжка за един лишен от свобода включва осигуряването на:1. достатъчна по химически и калоричен състав безплатна храна т.е. тези норми са относно калорийния състав, а не и отново вида –да бъде топла и т.н.. Няма подобно разписано задължение за служителите на ответника. Също и че трябва да има стол и маса или обособено помещение. Видно от закл. на вещото лице дори в СЦЗ –няма столова, а се хранят по килиите.

Следователно този иск е неоснователен и следва да се

ОТХВЪРЛИ.

3. По претенцията по т.3- има изложени изводи за недопустимост, което обуславя прекратяване на производството.

4. По т.4 - иска за 15 000лв. неимуществени вреди, следствие от лошите битови условия в спално помещение №14 в затвора [населено място]- недостатъчна площ, отопление, вентилация, дезинфекция /хлебарки, плъхове/, почистване, липса на ортопедичен матрак, посочено като от 21.11.2018г. до 10.01.2020г. -следва да се съобрази следното:

Не е спорно, че за същото помещение №14 с решение №5939 от 29.10.20г. по адм.дело №322/20г. за периода от 20.03.2019г. до 07.01.2020г. /влязло в сила на 31.03.2021г.след касационно оспорване/ за лошите условия е бил осъден ответника за обезщетение от 950лв., неимуществени вреди /за около 10 месеца/. Следователно за периода от 22.11.2018г., когато е постъпил в СЦЗ до 19.03.2019г. исковата претенция не съвпада /т.е за около 4/ месеца, като в останалата част съвпада, поради съдът ще го съобрази при размера на присъденото обезщетение и по същество, тъй като по един от елементите от иска няма съвпадение -за оплакването във връзка с матрака.

Страните не спорят относно размера на помещението 23,85 кв.м..За останалите факти ответникът вкл. в становище на л.357 твърди, че има одеяла, завивки, които се тупат веднъж месечно /не се уточнява от кого/,а те се перат – да пъти годишно, самите помещения –се хигиенизират от лицата, веднъж седмично се прави изпиране на дрехите и спалното бельо.

Показания за условията е дал и свидетелят П. Ч. /л.297/, видно от които ищецът е бил в помещение 14, където е направен основен ремонт през 2019г.. Сапун и хигиенни материали се раздават веднъж в месеца, дезинфекцията е от външна фирма. Всеки лишен има вешка, шкафче и спален дюшек. Няма спомен да е изписван ортопедичен дюшек, но визира, че той не е човека, който да го предостави. Ако е имало молба в тази насока- я е придвижило. Като цяло затворниците /лицето отговаря за 50-60 затворника/ се оплакват от битовите условия.

Следва да се имат предвид показанията на св. Е. Г., на които съдът давя вяра /не и за храната, където е изслушано в.л./ вкл. и защото за периода е бил в затвора С. с ищеца, а в 11 група са били заедно с Х.В.. Свидетелят разказва, че условията там „са ужасни“, за наличието на плъхове, дървеници, бълхи, въшки. Споделя, че

храната е лоша, недостатъчна, а условията са „страшни“, нямало вентилация. Банята е отворена и който желае може да се изкъпе, като никога не е имало топла вода. Не са били осигурени завивки – „който каквото си намери“. През зимата имало някои дни с отопление, други не. Съдът кредитира и останалите свидетелски показания, дадени от К. С. и Г. И., но предвид това, че те не са били през исковия период с ищеца в една група, не ги приема като изясняващи предмета на спора.

Съдът като съобразява, че задължение на лицата е хигиената чл.284, т.4 от ППЗИНЗС, но няма данни за раздаваните материали, за да може да се направи извод достатъчни ли са или не, лицата не са се разписали, че са ги получавали. Няма протоколи за извършена дезинфекция, макар по други дела да се прилагат такива от борба с вредителите от външното дружество „Килър“. С оглед показанията на свидетели-съдът приема, че се установи изложеното от ищеца за нехигиенични условия. Представените справки като тази на л.314 и сл. л.316 и сл. към 24.04.2020г. и 14.06.2019г. излагат твърдения в доклади, т.е. изводи.

Относно размера на помещението също. Посочи се, че за страните не е спорно, че то е 23,85кв.м. и ответникът трябва да установи, че са настанени не повече от 5 лица. От заключението на вещото лице не може да се установи колко са били, защото няма подобни данни при ответника. Като цяло съдът за състоянието на помещение №14 се позовава на СЕ, но с отбелязването, че по данни на същата /от данни на ответника/, е правен ремонт 2018г.. Видно от заключението на вещото лице- документите за ремонт са от 2019г.-Договор № 6865 от 07.12.2019г. между ГДИН и фирма „Строй груп 5“ ЕООД. Изложеното обаче е индиция, че помещението се е нуждаело от ремонт. За състоянието на същото -пренаселеност, течащ таван, липса на отопление, на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца, която затваря достъпа/, недостатъчно изкуствено осветление, режим на електроподаването, липса на топла вода, без подово покритие, недостатъчна дезинсекция и дератизация – ответникът е осъден да плати на ищеца по дело 322/20г., обсъдено по горе.

Отделно СЪДЪТ констатира, че за да има по 4 кв.м. на човек, не трябва да се включва мебелировката. Тези по 4 кв.м. трябва да са такива площ и условия, че да не уронват човешкото достойнство или да пораздат чувство на страх, беззащитност или малоценност като не толкова важно е дали са 14кв.м. или 16кв.м. –а какво

чувство поражда тази площ сама по себе си на фона и на останалите ежедневно въздействащи компоненти –мебелировка, тоалетно помещение /открито/, вентилация, хигиенни условия. Недостатъчната площ, оскъдното отопление, липсата на дезинфекция, почистване, водят до извода, че тези условия са точно такива. Изложеното се отнася и за състоянието в килия №14 като цяло. Посочените условия, освен квадратурата, която формално е съобразена, съдът отново намира за неподходящи и в ущърб на задържаните лица. Дали тези условията уронват човешкото достойнство, пораждат чувство на страх, беззащитност или малоценност –не може да се определи от формалното сравняване на квадратурата и преценката дали е спазено или не изискването за това, а от субективното усещане на лицата в помещението. В тази връзка съдът се позовава на показанията на свидетелите, че условията са били точно такива – формиращи чувство за беззащитност и малоценност, поради което следва да има обезвреда и за тези вреди.

Относно матрака – изводи основно се съдържат в заключението на в.л.Р.М. /допълнително/ и съдът приема, че е установено, че ищеца не е получавал такъв. В.л. сочи, че според медицинската документация по лекарско предписание има право на такъв. Не е получил ортопедичен дюшек поради това, че се води социално слаб и затвора търси форма за закупуването му. Затворът е със строго ограничен бюджет и няма предвидени такива средства за закупуване на медицински изделия. Посочено е, че подобни медицински изделия се закупуват от самите лишени от свобода индивидуално или се търси възможност чрез спонсорство за закупуването им.

Заключението в тази част следва да се кредитира, доколкото е в съответствие с останалите доказателства- напр. справката на л.351 от 31.05.2019г. общо за състоянието на ищеца като е изготвена от д-р Т.. В същата е споменато, че поради болки в гръбнака редовно провежда рехабилитация.

Следователно –ищецът има право на определен матрак, ответникът е длъжен да подsigури такъв с някакви параметри ортопедични, а не обикновен дюшек, поради което съдът приема, че твърденията на ищеца са доказани в тази връзка.

Относно бездействие да се осигурят нормални условия - достатъчно отопление. СЪДЪТ приема, че бездействието е частично, защото може да се отнесе само за студените месеци от

исковия период. Липсата на отопление в соченото помещение според настоящия съдебен състав доказва нарушение на чл. 3 ЗИНЗС. Това недостатъчно отопление уронва човешкото достойнство на ищеца и поражда чувство на малоценност, като не съответстват на медицински противопоказания за неговото здравословно състояние.

Следователно, бездействието на администрацията на ответника да не предприеме действия, които да доведат до подобряване на създадените условия, които уронват човешкото достойнство, поражда чувство на страх, беззащитност или малоценност – е в пряка причинна връзка с посочените вреди. В тази връзка като се съобрази и периода от около 4 месеца, в който ищецът е търпял неимуществени вреди от липсата на посочените условия в помещението СЪДЪТ намира, че сумата от 700 лв. представлява справедливо обезщетение като за разликата до пълния предявен размер от 15 000лв. искът е неоснователен и следва да се отхвърли.

За размера на обезщетението и с оглед недостигането до противоречива практика на един и същ съд по еднакви факти-съдът съобразява, че по дело №322/2020 по описа на АССГ за период от около 10 месеца /и то отново след ремонта/, ГДИН е осъдена за обезщетение от 950лв..

При определяне размера на обезщетението СЪДЪТ взема предвид и решенията на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за ЛС, според които обезщетение, присъдено от националния съд, следва да се равнява на около 4 евро на ден /напр. решение на ЕСПЧ по жалба № 9835/11.02.2019г. на Н. П., свързана с условията на изтърпяване на наказанието в Затвора Б. за периода от 17.11.2011г. до 17.11.2016г., т.е. 5 години, по която ЕСПЧ е присъдил обезщетение за имуществени вреди в размер на 10 800 евро, или 2160 евро на година/, което като размер е ориентировъчно и с оглед конкретните доказателства.

По претенциите по т.5 и т.6

-.40 000лв. неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храната в СЦЗ- за периода от 22.11.2018г. до 10.01.2020г.. Твърди се, че е недостатъчно питателна, не е съобразена със здравословното му състояние и това, че страда от диабет.

-.50 000лв. неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храна в НСлС за периода от 13.06.2018г. до 22.11.2018г. по същите по-горе причини

СЪДЪТ НАМИРА СЛЕДНОТО:

Не се доказаха по основание и размер посочените искове и за посочените периоди, тъй като от прието по делото заключение на съдебно- медицинска експертиза, изготвено от доц. д-р Л. Р., се установява, че за 2018г., 2019г и първата седмица на 2020г. е направен извод, че за ищеца е спазвана дажбата от храна като количество и качество и е съобразена с Таблица № 1 за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода възрастен, утвърдена от Министъра на правосъдието на 08.03.2007г.. Храненето на Х.В. е съобразено с установеното здравословно състояние - диабет и хипертония, за които му е определена Диета № 9, а неразрешените продукти са предоставяни на ищеца инцидентно и в малки количества, поради което не биха повлияли на храненето на ищеца и не биха довели до увреждане на здравето му, същевременно ежедневно е налице включване на Надбавка „диабет“ + кисело мляко - 200 грама на ден.

Следва да бъде отчетен и извода, че хранителният статус на ищеца Х. В. през целия процесен период варира в рамките на затлъстяване първа степен или И. от 30 кг/м² до 35 кг/м² (при 50 норма на И. от 18 до 24,5 кг/м²), което на практика не предполага наличие на дефицити или други неблагоприятия свързани с храненето, което опровергава изявленията на свидетелите в обрана насока.

Съдът намира, че относно храната не следва да кредитира показанията на свидетелите, тъй като същите изказват отношението си общо към предоставяната храна вкл. и на тях, а не и специално на ищеца, към чието здравословно състояние ответникът е подходил с предоставянето на специална надбавка и специална диета. В тази насока единствено обективния източник на информация е подробното заключение на вещото лице д-р Л..

С оглед изложеното исковете като неоснователни следва да се отхвърлят.

Следователно – исковите претенции по т.1,2,5 и 6 са изцяло неоснователни и следва да се отхвърлят, както и частично искът по т.4 за неуважената част, като с оглед изводите във връзка с последния за частична основателност – следва да се осъди ответника за сумата от 700лв..В предявената искова молба и последващите я уточняващи молби не се претендира присъждането на лихви, поради което съдът не следва да ги

присъжда.

По разноските в производството: няма такива от страна на ищеца, тъй като с определение № 6540/02.09.2020г., съдът е освободил от държавна такса ищеца, поради което такава не следва да се присъжда. Ищецът е представляван по делото от назначен служебен защитник, поради което на същия не се следват разноски за адвокатски хонорар. Разпоредбата на чл. 78, ал. 7 ГПК, вр. чл. 144 АПК е неприложима в случая, тъй като по делото липсват доказателства за заплатено на адвоката възнаграждение от Националното бюро за правна помощ. В този смисъл е практиката на Върховния административен съд - Определение № 10098 от 23.07.2020 г. по адм. д. № 5699/2019 г., VI отд. на ВАС, Определение № 2004 от 16.02.2021 г. по адм. д. № 3062/2020 г., IV отд. на ВАС, Определение № 405/15.10.2020г. по ч. гр. д. № 2721/2020г., Г.К., III Г.О. на ВКС, поради което на ищеца не следва да бъдат присъждани разноски по делото.

Съдът по разноските на ответника, констатира, че няма искане за присъждането на юрк.възнаграждение в с.з. на 10.01.2023г., но и да иаше съобразява практиката /нетълкувателна на националните съдилища, но и тази на Европейския съд по ПЧ/, че при деля като настоящето – не следва да се присъжда юрк.възнаграждение на ответника, тъй като ще е за сметка на присъденото обезщетение.

Водим ОТ ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО СЪДЪТ

РЕШИ:

По искова молба на Х. Л. В. ЕГН [ЕГН], от [населено място] ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ при Министерство на правосъдието да му заплати неимуществени вреди от **700лв.** /седемстотин лева/, представляващи неимуществени вреди следствие от лошите битови условия в спално помещение №14 в затвора [населено място]-вкл. непредоставяне на ортопедичен дюшек за периода от 22.11.2018г. до 19.03.2019г. като за разликата от 14 300лв. до пълния предявен размер от 15 000лв. ОТХВЪРЛЯ иска като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни исковите претенции:

- за сумата от **316 000лв.**, представляваща неимуществени вреди от неказана медицинска помощ при конвоиране от претърпяно ПТП на 09.10.2018г.

-за сумата от **16 000лв.**, представляващи неимуществени вреди за периода от 13.06.2018г. до 14.09.2020г. за храната при лошите

условия при конвоиране.

-за сумата от **40 000лв.** неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храната в СЦЗ -за периода от 22.11.2018г. до 10.01.2020г.,

както и за сумата от **50 000лв.** неимуществени вреди във връзка с несъобразената със състоянието му храна в НСлС за периода от 13.06.2018г. до 10.01.2020г.

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ като недопустима претенцията за осъждане на ответника за сумата от **1500лв.** представляващи **имуществени вреди** от храната при конвоирането за периода от 13.06.2018г. до 14.09.2020г., поради неизпълнени указания с определение 08765/25.11.2020г. и в тази част ПРЕКРАТЯВА производството по делото.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му чрез АССГ пред троен състав на АССГ съгласно чл.286 ЗИНЗС като в частта за прекратяване подлежи на оспорване по същия ред, но с частна жалба, депозирана в 7-дневен срок от съобщаването. Преписи на страните.

Съдия: